למפשטיה לא מדרב דימי ולא מדאביי אלא מהא חטא שאין מכיר בו אלא המקום יוה"כ מכפר, ומינה: חטא שאין מכיר בו אלא המקום הוא דיוה"כ מכפר אבל דידע בה, לא מכפר, ואמר רב תחליפא אבוה דרב הונא משמיה דרבא חייבי מלקיות שעבר עליהן יוה"כ חייבן. פשיטא, מאי שנא מחייבי חטאות ואשמות ודאין? סלקא דעתך אמינא התם ממונא הוא אבל הכא דגופא הוא אימא לא, קמ"ל. והא אנן תנן הודע ולא הודע, עשה ולא תעשה! לא קשיא הא דאתרו ביה, הא דלא אתרו ביה. אלא מעתה (סימן יולד"ת מצור"ע נזי"ר סוט"ה בעגל"ה) ספק יולדת שעבר עליה יוה"כ לא תייתי דהא כפר עליה יוה"כ דחטא שאין מכיר בו אלא המקום הוא? אמר רב הושעיא לכל חטאתם ולא לכל טומאתם, ולר' שמעון בן יוחי דאמר יולדת חוטאת היא מאי איכא למימר? יולדת כי קא מייתי קרבן, לאישתרויי באכילת קדשים הוא ולא לכפרה מתיא, אמר רב אשי אף אנן נמי תנינא האשה שיש עליה חטאת העוף ספק ועבר עליה יוה"כ, חייבת להביא לאחר יוה"כ מפני שמכשרתה לאכול בזבחים. אלא מעתה ספק מצורע שעבר [עליו] יוה"כ לא מייתי דהא עבר עליה יוה"כ דחטא שאין מכיר בו אלא המקום הוא! אמר ר' אושעיא לכל חטאתם ולא לכל טומאתם. והא אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יוחנן על ז' דברים נגעים באים (סימן נג"ג שש"ן) מצורע וכי מייתי, לאו לכפרה מייתי אלא לאישתרויי באכילת קדשים הוא. אלא מעתה ספק נזיר שעבר עליו יוה"כ לא מייתי קרבן דהא כפר יוה"כ דחטא שאין מכיר בו אלא המקום הוא? אמר ר' אושעיא לכל חטאת ולא לכל טומאת, ולרבי אלעזר בן הקפר דאמר נזיר חוטא הוא מאי איכא למימר? נזיר כי קא מייתי קרבן לאו לכפרה מייתי (לאשתרויי באכילת קדשים הוא) [אלא למיחל עליו נזירות טהרה הוא] אלא מעתה ספק סוטה שעבר עליה יוה"כ לא תייתי דהא כפר עלה יוה"כ דחטא שאינו מכיר בו אלא המקום? אמר רבי הושעיא לכל חטאתם ולא לכל טומאתם, (אמר אביי) בועל מכיר בו. רבא אמר סוטה כי מתייא לברר עון קא אתיא. אלא מעתה עגלה ערופה שעבר עליה יוה"כ וכו' אמר אביי הורג מכיר. רבא אמר: אמר קרא ולארץ לא יכופר לדם אשר שפך בה וגו'. רב פפא אמר: אמר קרא כפר לעמך ישראל וגו' ראויה כפרה זו שתכפר על יוצאי מצרים. השתא דאמרת חטא שאין מכיר בו אלא המקום יוה"כ מכפר אימא כי מתיידע ליה בתר יוה"כ נמי לא מייתי חטאת? אמר ר' זעירא לא מצית אמרת דכתיב קרא ידיעה גבי (חטאת) וגבי נשיא וגבי צבור. וצריכי: דאי כתב קרא גבי יחיד הוה אמינא כולהו מיחיד לא אתאן דאיכא למיפרך מה ליחיד שכל קרבנו נקבה, נכתוב גבי נשיא וניתי הנך מנשיא, יחיד מנשיא לא אתי דאיכא למיפרך מה לנשיא שכן אינו בשמיעת קול תאמר ביחיד שכן ישנו בשמיעת קול, וצבור מנשיא לא אתי דאיכא למיפרך מה לנשיא שכן בקרבנו נקבה, נכתוב גבי צבור [ונייתי] יחיד ונשיא מינה, איכא למיפרך מה לצבור שכן אין חייבין אלא על העלם דבר עם שגגת מעשה, מחדא ידיעה לא אתיא, תיתי חדא ידיעה מתרתי: לא נכתוב ידיעה גבי יחיד ותיתי מנשיא וצבור, איכא למיפרך מה לנשיא וצבור שכן אינן בשמיעת קול תאמר ביחיד שישנו בשמיעת קול, לא נכתוב קרא ידיעה גבי צבור ותיתי מידיעה דיחיד ונשיא איכא למיפרך מה ליחיד ונשיא שכן יש (בקרבן) נקבה תאמר בצבור שאין (בקרבן) נקבה, לא נכתוב גבי נשיא ותיתי מידיעה דיחיד וצבור ומאי פרכת אי משום דאינן בשמיעת הקול [ואינן חייבין אלא על העלם דבר כו'] יחיד יוכיח (דאינו בשמיעת הקול) ואי משום דיש בכל קרבנו נקבה צבור יוכיח דאין בקרבנן נקבה עד דאית להון ידיעה לא מחייב, למה לי דכתיב ידיעה גבי נשיא לגופיה דהא אתיא מיחיד וצבור, אם אינו ענין לגופיה תנהו ענין להיכא דמתיידע ליה בתר יום הכפורים דמייתי חטאת. אביי אמר אי דלא כתיב ידיעה גבי נשיא, מיחיד וצבור לא אתי משום דאיכא למיפרך מה ליחיד וצבור שכן אין עשויין להשתנות תאמר בנשיא

א) תענית יא· [וש"נ] ב) בספר כ"ס מוחק כאן כאי תיבות של ר' הושעיא וכו' וכ"ל אלא המקום אמר אביי כו' וע' רש"ק שרוצה לקיים הגירסא ג) [נ"ל אביי אמר] ד) [הוריות ו'] ה) [מדכתיב אשר פדית השתא וכו' כן איתא בהוריות ו']

למפשטה לא מדרב דימי ולא מדאביי דפשיטה דחיקא היא דקאמרי אלא למיפרך כדמעיקרא : אבל לא ידעי ביה · כגון אשם ודאי שפיר ידע לו : ממונא · דמיחייב לגבוה וכיון דאפשר לשלם לא פטר ליה יום הכיפורים דבתשלומי ממון לא שייכא כפרה : אמרו ביה · דאיכא מלקות לא פטר ליה יום הכיפורים : אלא מעתה · כיון דחטא שאין מכיר בו אלא המקום יוה"כ מכפר : ספק יולדת שעבר עליה יום הכיפורים לא תייתי · חטאת העוף על הספק אלמה תנן במתניתין דמייתא : יולדת חוטאת היא · במסכת נדה בפרק המפלת (דף לח:) בשעה שהיא כורעת לילד נשבעת שלא תזקק לבעלה : ולא לכפרה מייתא · דהא מיכפרה (ד) (בשעת) לידה : נמי הכא · דהיינו טעמא דמתייא לאחר יוה"כ משום דלאו לכפרה אתי : ספק מצורע · מפרש במסכת נזיר בפרק שני נזירים (דף ס·) דמייתי קרבן וכן נזיר שנטמא בספק · ספק מצורע כגון ספק [ע] קדם שער לבן לבהרת ושאר ספק בהרת ללבן וטמא : על ז' דברים · בערכין בפרק יש בערכין (דף טז·) : נג"ג שש"ן · סימן שמותם : (ה) לא לכפרה · דמנגעו איכפר ליה מלעשר הנגע נתכפר חטאו : ספק נזיר · נזיר ספק נטמא ספק לא נטמא דהיינו ספק נזיר טהור כגון דאמר הריני נזיר אם תלד אשתי בן ולא נודע לו אם בן אם בת מלי אתוי ואתנויי שאם לא היה נזיר עכשיו יהא נזיר לבסוף ולסוף לי יביא קרבנו כדתנן בפרק הריני נזיר מן הגרוגרות (נזיר יג·) ר' שמעון אומר [כד] (אמר) אם היה בן קיימא הריני נזיר חובה ואם לאו הריני נזיר נדבה : לא נייתי · חטאת העוף הבא על הספק דאמרינן במסכת נזיר בפרק שני נזירים דמייתי : נזיר חוטא הוא · שציער עצמו מן היין במסכת תענית בפ' קמא (דף יא·) : לאו לכפרה מייתי · דהא איכפר ליה שנתטהר בגידול שער : ספק סוטה · היינו סוטה שהם דספק היא אם נטמאת אם לא נטמאת : לא תייתי · מנחת קנאות :

נברר עון · להודיע אם נטמאת : ולארץ לא יכופר · אין לך שום כפרה אלא זו עגלה ערופה על הספק והריגת ההורג על הודאי : על יוצאי מצרים · דכתיב אשר פדית והרי כמה יוה"כ עברו עליהן ועדיין הן צריכין לכפרה זו אם נמצא חלל ביניהם : כט] (דכתיב קרא · או הודע גבי יחיד ונשיא ולצבור דלא צריכי כולהו איכא למדרש מהאך או הודע דלא צריך כל אימת דמתיידע ליה ואפילו לאחר יוה"כ : וקא פריך הש"ס הני מצריך צריכי · דאי כתיב גבי יחיד הוה אמינא יחיד בעי ידיעה ודאית שכן קל הוא שכל קרבנו נקבה אבל נשיא דמייתי שעיר זכר בשאר עבירות, ס] ולצבור כל קרבנו זכר אימא החמירו ובספק נמי לייתי חטאת : מה לנשיא שכן קל שאינו בשמיעת הקול · דמלך לא מעיד ולא מעידין אותו : נשיא יש בקרבנו נקבה · בעבודה זרה דכתיב בעבודה זרה ואם נפש אחת תחטא בשגגה יחיד ונשיא ומשיח במשמע והקריבה עז בת שנתה לחטאת : לצבור אין חייבין [על] העלם דבר אלא על העלם דבר שהורו להם ב"ד שחלב מותר עם שגגת מעשה שאכלו צבור חלב על פיהן : לא נכתוב ידיעה ביחיד ותיתי מנשיא וצבור · הא ליכא למימר דליכא למימר כז] למידין וחזר הדין כשאר דוכתי דכי אמרינן מה לנשיא שכן אינו בשמיעת הקול ליכא למימר צבור יוכיחו דהא נשיא וצבור אין בשמיעת הקול : לא נכתוב גבי צבור וליתי מיחיד ומנשיא · דהכא ודאי נמי כח] אין למידין מלמד השוה דכי אמרינן מה לנשיא שכן יש בקרבנו נקבה ליכא למימר יחיד יוכיח דהא איתא יש בקרבנו נקבה : הכי גרסינן ומאי פרכת דאי משום דיחיד כל קרבנו נקבה צבור יוכיח דאין בקרבנו נקבה ואי משום דאיתא בשגגת מעשה, יחיד יוכיח דישנו נמי בשגגת מעשה : מה לנשיא שכן אין עשויין להשתנות · ואף על גב דהך פירכא לאו קושיא ותומרא היא הא אמרינן בכל הבשר (חולין קטו·) על מה הצד פרכינן כל דהו :

רבינו גרשום

למפשטיה לא מדרב דימי · משום קשיא דאביי ולא מדאביי דשינויי דחיקי הוו אלא מהאי קרא נמי לפני ה' תטהרו חטא שאין מכיר בו אלא המקום יוה"כ מכפר ומינה אבל היכא דאיכא דידע ביה לא מכפר : סד"א התם חייבי חטאות ואשמות ממונא דהקדש הוא לא מכפר אבל הכא חייבי מלקות דגופא הוא ולא ממון אימא לא ליחייב אחר יוה"כ קמ"ל דחייב : והאנן תנן' הודעות והשגגות הודע ולא הודע עשה ולא תעשה יוה"כ מכפר ואע"ג דלא תעשה חייב מלקות הוא ויוה"כ מכפר : לא קשיא הא דאתרו ביה הוי בר מלקות ולא מכפר עליה יוה"כ הא דלא אתרו ביה לא הוי בר מלקות ומכפר עליה יוה"כ : אלא מעתה כיון דאמרת חטא שאין מכיר בו אלא המקום יוה"כ מכפר א) ספק יולדת הפילה או שעבר עליה יוה"כ שספק או רוח לא תיתי שוב: אמר רבי הושעיא לכל חטאתיכם כלומר מכל חטאתיכם כתיב (כלומר) ההוא קרבן דבא על ספק חטא מכפר ולא לכל טומאתם בקרבן דספק יולדת דעל ספק טומאה אתי לא מכפר : ולרשב"י דאמר יולדת נמי חוטאת היא · שנשבעת שאינה נזקקת שוב[לבעלה] וההוא חטא מייתי קרבן מאי איכא למימר ליכפר עלה יוה"כ: לא יולדת כי מייתי קרבן לאישתרויי נפשה באכילת קדשים הוא ולא לכפרה על חטא אלא הנהו ימי טומאה וימי טהרה דמשמרת מכפר על ההוא חטא דרשב"י: חייבת להביא אחר יוה"כ· מפני שקרבנה מכשרתה לאכול בקדשים ולאו על חטא קא מייתי ליה הילכך לא מכפר עליה יוה"כ : אלא מעתה · מצורע ספק כגון מוחלט בספק שכשהחליטו כהן לא ידע אי נגע נמור הוא : והאמר ר' שמואל בר נחמני על ז' דברים של חטא נגעים באין [illegible] דקרבן נמי מייתי על ההוא חטא: לא מצורע כי קא מייתי קרבן לאו לכפרה על חטא מייתי [illegible] לאשתרויי באכילת קדשים ונגעיה הוא על חטאיה : אלא מעתה ספק נזיר · כגון נזיר שספק אם [illegible] ולר' אלעזר הקפר דאמר נזיר חוטא הוא · שציער עצמו מן היין כלומר דעל חטא נמי מייתי [illegible] איכא למימר: לא נזיר כי קא מייתי קרבן לאו כפרה מייתי דניחול גילוח שערו מכפר על חטאו [illegible] למישרייה בקדשים : ספק סוטה שאין לה שום עד שנסתרה : אמר אביי · משום הכי לא [illegible] מכיר שחטא עמה וסוטה מכרת לא קאמר משום דאיהי הוי תתיכה דאיסורא איכא דאמר [illegible] מכירין וחדא מנייהו נקט והילכך לא מכפר : רבא אמר משום הכי לא מכפר עלה יוה"כ דסוטה [illegible] קרבן לאו לכפרה קא מתיא ליה אלא לברר עליה עון שאם נטמאת שיבדקוה המים : אלא [illegible] ערופה · שהיו צריכין להביא לפני יוה"כ ועבר עליה יוה"כ לא מייתי כלל · אמר אביי להכי [illegible] הורג מכיר שהוא יודע שהרג : רבא אמר · משום הכי לא מכפר עליה יוה"כ דעגלה לא מכפרא [illegible] אמר קרא ולארץ לא יכופר כי אם בדם שופכו : רב פפא אמר · מהכא מצית יליף דלא מכפר [illegible] עגלה דכתיב כפר לעמך ישראל אשר פדית ה' מאי אשר פדית כלומר ראויה זו כפרה של עגלה שתכפר על יוצאי מצרים על כל ספק שפיכות דמים שנעשו משיצאו ישראל ממצרים ומדקאמר שמכפר על יוצאי מצרים מכלל דכל יוה"כ שהיו בינתים לא כיפר במקום עגלה : השתא דאמרת כו' · אימא כי מיתידע ליה בתר יוה"כ לא נייתי חטאת דיוה"כ כיפר עליו לגמרי' ההוא לא מצית אמרת מדרבי רחמנא ידיעה גבי נשיא וגבי צבור ש"מ להכי כתב אכל חד וחד דלכי מיתידע ליה בתר יוה"כ מייתי קרבן' מהכא לא מצית יליף דכולהו צריכי דאי כתב קרא ידיעה גבי יחיד בלבד כולהו מיחיד לא מצו ילפי דאיכא ליחיד אמאי איצטריך ליה ידיעה משום דאית ביה קולא כולי האי שכל קרבנו נקבה מה שאין כן בנשיא ובצבור דמייתי זכר ולא מצי יליף מיחיד ולהכי איצטריך להו ידיעה לכל חד : ואי אמרת לכתוב

ידיעה

א) נ"ל ספק יולדת שעבר עליה יוה"כ כגון ספק וולד הפילה וספק רוח הפילה לא תיתי שוב ·

שיטה מקובצת

א] לא מדרב דימי אות ד' נמחק : ב] עי' בחרושין: ג] יוה"כ חייבין פשיטא כו' מחייבי חטאות ואשמות : ד] לא תייתי · תימה דבפ"ק דשבועות (דף ח ע"א) גבי שעיר הפנימי מתרץ בע"א בשלמא הכא לא מצי לשנויי כדהתם אבל התם למה אינו משני כהכא : ה] יולדת · ס"א מצערת מכפר לה כו' : ו] שעבר עליו יום הכפורים לא לייתי דהא עבר עליו יום הכפורים : ז] ר' יונתן על · תיבת יוחנן נמחק ול"ש : ח] מצורע מנגעיה איכפר ליה וכו' : ט] לא לייתי קרבן אות מ' נמחק : י] חטאתם ולא לכל טומאתם : יא] מייתי · ס"א אלא למיחל עליה נזירות דטהרה הוא מייתי בתוס' סוטה (דף טו) גירסא [כמו](אחרת) [ס"א] : יב] המקום הוא מתיבת אמר עד תיבת אמר אביי נמחק: יג] מתייא קרבן לברר : יד] לא נייתי חטאת אות מ' נמחק: טו] יחיד גבי תיבת חטאת נמחק:

טז] צבור הני מצרך צריכי : יז] מה ליחיד שכן כל קרבנו נקבה · גליון פ"ה משום דקל הוא בעי ידיעה ודאית אבל נשיא וצבור דחמירי דמייתי זכר אימא אספק נמי לייתי חטאת וקשה דאי בספק מייתי חטאת אשם תלוי היכא משכחת לה · ס"א וי"ל דהו"א היכא דאכל ספק חלב וחזר ואכל ספק חלב ונודע לו על אחת מהן ומייתי חטאת דנתכפר על שניהם וכי הדר ונודע לו על השניה לא מייתי חטאת דכבר נתכפר בראשונה להכי אתי או הודע אליו דלא · ונראה דודאי על הספק לא מייתי חטאת אלא אשם תלוי אף כי לא כתיב או הודע ומיהו ס"ד דמכפר בלא ידיעה כגון אכל שני זיתי חלב בהעלם אחד והודע לאחד ה"א דשניהם נתכפרו כאילו ידע שניהם לפי דכיון דכפרתו חמורה שאינו נקבה מכפרת יותר מכפרת דיחיד או איצטריך לענין הא דאמר לעיל אמרו לו אכלת חלב או הודע ולא שיודיעוהו אחרים דפטור כי מכחישן והוי אמינא בהא כיון דלא כתיב או הודע דחייב · הר"י ז"ל גליון : יח] שכן אין בשמיעת קול · גליון הילכך לא מייתי חטאת אלא בידיעה ודאי אבל יחיד מייתי אפילו בידיעת ספק וקשה א"כ אשם תלוי היכא משכחת וצריך לומר דהך סוגיא סברי יש אם למקרא וחטאת מייתי בספק ידיעה חתיכה אחת · הרא"ש ז"ל : יט] נקבה תאמר בצבור שאין בקרבנו נקבה נכתוב גבי צבור ונייתי : כ] יש בקרבנן נקבה כו' שאין בקרבנן נקבה : כא] וצבור דמאי פרכת : כב] צבור יוכיח דאינו כו' דיש בקרבנו נקבה יחיד יוכיח דכל קרבנו נקבה ועד · ס"א צבור יוכיח דאינו בשמיעת הקול ואי משום דיש בקרבנו נקבה יחיד יוכיח דיש בקרבנו נקבה למה לו דכתיב כו' : כג] ספק קדם בהרת לשיער לבן וטמא אות ל' נמחק : כד] אומר יאמר אם : כה] דכתיב אות כ' נמחק : כו] עבירות וצבור כל : כז] על תיבת למידין נרשם קו למעלה להורות כי ראוי למחקו : כח] נמי ליכא למידין תיבת דאין ל"ש :

הגהות הב"ח

(א) גמ' נזיר כי וכו' לאו לכפרה מייתי אלא לאשתרויי : (ב) שם אמר אביי [illegible] : (ג) שם יחיד יוכיח דישנו [illegible] משום דאין : (ד) רש"י ד"ה ולא לכפרה וכו' מיכפרה לה [illegible] : (ה) ד"ה נג"ג וכו' שמותם [illegible]

כא א מיי' פ"ג מהל' שגגות הלכה ט :

כב ב מיי' פט"ו שם הלכה א :

כג ג מיי' פ"ג מהל' שגגות הלכה א :

סוטה כ: [לעיל יח:]

[שבועות ח:]

[נ"ל כפר]

[ע' ערכין טז· סוטה טו·]

[נ"ל יוחנן]

עי' כ"ס

נושא/מבנה

נושא/מבנה